
INFORMACJE

MARZENA DŁUGOKĘCKA
*Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
w Warszawie*

DORADZTWO W ROZWOJU AGROTURYSTYKI^(*)

Rozwijanie agroturystyki jest jedną z dróg ożywienia rozwoju obszarów wiejskich i ich wielofunkcyjnego zagospodarowania. Ta forma turystyki rozwija się w Polsce dość dynamicznie od sześciu lat. Działalnością tą zajmuje się już ponad 1000 gospodarstw, zrzeszonych w 34 regionalnych Stowarzyszeniach Agroturystycznych. Szczególnie ważną rolę w stymulowaniu tej formy przedsiębiorczości ma system doradztwa, który powinien przygotowywać mieszkańców wsi do zajęcia się działalnością agroturystyczną, doskonalenia jej oraz wskazania na sposoby promocji. Zagadnienia te były podstawą referatów i dyskusji podczas omawianej konferencji.

Podstawą dyskusji były następujące referaty, przedstawione w publikacji zwartej:

1. Turystyka wiejska jako przedmiot obserwacji naukowej ekonomistów i andragogów (Z.J.Przychodzeń),
2. Uwarunkowania rozwoju agroturystyki jako formy wielofunkcyjnego zagospodarowania obszarów wiejskich (K.Krzyżanowska),
3. Agroturystyka jako forma aktywności gospodarczej kobiet wiejskich (M.Długokęcka, J.Sawicka),

(*) W dniu 26 listopada 1997 roku, w Szkole Główniej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, odbyła się konferencja naukowa nt.: „Doradztwo w rozwoju agroturystyki”. Organizatorem konferencji była Katedra Doradztwa Rolniczego SGGW. Na konferencję zaproszono pracowników naukowych zajmujących się agroturystyką, doradców pracujących z rolnikami przy rozwijaniu przedsięwzięć agroturystycznych oraz przedstawicieli Stowarzyszeń Agroturystycznych.

4. Poradnictwo rolnicze i jego znaczenie w aktywizacji agroturystyki (K.Tabor),
5. Rola doradztwa w przygotowaniu przedsięwzięć agroturystycznych (A.P.Wiatrak),
6. Marketing w działalności agroturystycznej (K.Karbowiak),
7. Rola doradztwa i pomocy finansowej w rozwoju agroturystyki (M.Dębniowska, J.Bączek),
8. Doświadczenia doradztwa rolniczego w rozwoju agroturystyki w Polsce (E.Kmita),
9. Rola ośrodków doradztwa rolniczego w rozwoju agroturystyki - na przykładzie województwa rzeszowskiego (A.Jarosz),
10. Działalność Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Iwoniczu w zakresie rozwoju agroturystyki - historia i teraźniejszość (M.Woźniak),
11. Doradztwo rolnicze i jego rola w propagowaniu agroturystyki w województwie koszalińskim (U.Kraszewska),
12. Doświadczenia i plany Warmińsko-Mazurskiego Stowarzyszenia Agroturystycznego oraz Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne” (M.Platte),
13. Rozwój funkcji turystycznej mikroregionu (B.Kozuch).

Konferencję rozpoczął prof. dr hab. Andrzej Piotr Wiatrak referatem na temat „Wspomaganie rozwoju agroturystyki w Polsce przez doradztwo rolnicze”. W swoim wystąpieniu omówił czynniki wstępne rozwoju każdego przedsięwzięcia agroturystycznego oraz przygotowanie produktu agroturystycznego, zwracając szczególną rolę na doradztwo ekonomiczne. Doradztwo w tej formie powinno dotyczyć przede wszystkim następujących zagadnień:

- przygotowywania przedsięwzięć agroturystycznych,
- poprawy jakości produktów oferowanych przez rolników zajmujących się agroturystyką,
- racjonalnego gospodarowania i wykorzystania zasobów,
- poprawy zyskowności tych przedsięwzięć.

Świadczeniem tego typu doradztwa - oprócz ODR - powinny zająć się: Federacja Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”, lokalne i regionalne stowarzyszenia agroturystyczne, regionalne organizacje gospodarcze i społeczne oraz władze lokalne i samorządowe.

Następną osobą, która zabrała głos, była mgr U.Kraszewska, główna specjalistka ds. agroturystyki w Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Boninie. Przedstawiła ona działania ODR w powstawaniu gospodarstw agroturystycznych, udzie-

lonej pomocy w ich funkcjonowaniu oraz promocji. W województwie koszalińskim większość gospodarstw agroturystycznych powstała z inicjatywy Ośrodka Doradztwa Rolniczego, który był też inicjatorem powstania regionalnego stowarzyszenia agroturystycznego. Zdaniem U.Kraszewskiej powinna wzrosnąć rola stowarzyszeń agroturystycznych w organizowaniu tych gospodarstw, udzielaniu doradztwa, promocji itp. ODR – nie mając osobowości prawnej i przy małym zatrudnieniu – wielu z tych zadań nie może zrobić, a zwłaszcza, że ma do spełnienia inne statutowe cele działalności. W rozwoju agroturystyki powinien być większy interwencjonizm państwa, a w szczególności w odniesieniu do uzyskiwania kredytów na rozpoczęcie nowej działalności gospodarczej.

Dr Marian Woźniak (z Akademii Rolniczej w Krakowie, Filia w Rzeszowie), przedstawił działalność ODR w Iwoniczu w zakresie rozwoju agroturystyki. Ośrodek od 1991 roku podjął pracę w tym zakresie. Rozwój tej formy działalności, szczególnie w początkowej fazie wymagał odpowiedniego przygotowania rolników do podjęcia i prowadzenia tej działalności. W 1992 roku ODR nawiązał współpracę z 30 gospodarstwami rolnymi, przeprowadzając obserwację zainteresowanych gospodarstw oraz wskazując kierunki i perspektywy ich rozwoju, pod względem przydatności do prowadzenia działalności agroturystycznej. Autor uważa, że najlepszym sposobem promowania tej działalności jest zapracowanie na dobry wizerunek, który jest przekazywany innym (drogą „poczty pantoflowej”) i polecany.

Wiele cennych uwag w swoim wystąpieniu zawarła pani Mariola Platte, kwaterodawca, jak również wiceprezes Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”. Federacja ta istnieje od 1996 roku i zrzesza stowarzyszenia regionalne. Współpracują one z Ośrodkami Doradztwa Rolniczego. Stowarzyszenia uczestniczą w konsultacjach indywidualnych udzielanych przez instruktorki w rejonowych ośrodkach doradztwa rolniczego, kursach podstawowych, przed rozpoczęciem działalności turystycznej, kursach podnoszących umiejętności związane z obsługą gości itp. Stowarzyszenia posiadają własne punkty informacji turystycznej, przedstawiciele uczestniczą w wyjazdach studyjnych do Niemiec, Austrii, Francji i Wielkiej Brytanii. Istnieje potrzeba stworzenia ogólnopolskiego systemu szkoleń agroturystycznych, ujednolicenia programu i zróżnicowania na różnych poziomach zaawansowania. Potrzeba ta wynika ze zróżnicowanego zakresu, a także budzącego zastrzeżenia poziomowi przekazywanej wiedzy. Przekazywane wiadomości muszą być zgodne z kierunkiem rozwoju agroturystyki w Polsce, z tendencjami europejskimi, przekazywane w sposób ciekawy, rzetelny merytorycznie oraz dostosowany do poziomu percepcji biorących udział w szkoleniach rolników. Ponadto zwróciła uwagę na pomoc doradców z ODR w powstawaniu gospodarstw agroturystycznych, ulepszaniu działalności itp.; wskazała również, że ODR-y nadal pomagają stowarzyszeniom i będą im i rolnikom potrzebne w przyszłości.

Prof. dr hab. A.Jarosz z KUL w swoim wystąpieniu omówił wpływ agroturystyki na rozwój obszarów wiejskich, na przykładzie woj. rzeszowskiego. Najważniejszą przesłanką, umożliwiającą rozwój agroturystyki w woj. rzeszowskim jest zainteresowanie turysty wypoczynkiem na tym terenie. Dla rozwoju agroturystyki w województwie nadają się te wsie, które znajdują się w urozmaiconym krajobrazowo terenie (np. lasów, jezior i pagórków). Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale stara się uczestniczyć w rozwiązywaniu trudnych problemów gospodarki wiejskiej i skupia się na trzech podstawowych kierunkach:

- kształtowaniu świadomości turystycznej mieszkańców wsi, poprzez edukację i wytwarzanie właściwego stosunku do agroturystyki i turystów,
- kształtowaniu odpowiedniego wizerunku wsi i jej zagospodarowania turystycznie – wypoczynkowego, np. poprzez konkursy czystości, organizowanie klubów, barów itp.,
- odpowiedniego wykorzystania walorów kulturowych i przyrodniczych terenów wiejskich województwa rzeszowskiego (prezentowanie zabytków, organizowanie punktów widokowych itp.

Szczególne rolę w działaniach ośrodka odgrywają zorganizowane szkolenia i kursy z zakresu agroturystyki, popularyzowanie idei wypoczynku agroturystycznego wśród potencjalnych turystów. Profesor A.Jarosz uważa, że agroturystyka to nie tylko działalność turystyczna, ale także tworzenie rynków pracy i rozwój infrastruktury. Nowe działalności gospodarcze powinny pracować na rzecz aktywizacji regionów, w połączeniu z odpowiednim przepływem informacji.

Dr K.Karbowiak (z SGGW) w swoim wystąpieniu szczególną uwagę zwróciła na pomoc doradczą w przygotowaniu i promocji przedsięwzięć agroturystycznych. Wielu rolników zamierzających zająć się tą formą turystyki musi otrzymać pomoc doradczą. Powinna ona mieć szeroki zakres, z uwzględnieniem analizy ekonomicznej przedsięwzięcia. Doradcy przyszłym kwaterodawcom powinni wyjaśnić w jaki sposób zabrać się do prowadzenia danego przedsięwzięcia, co należy zrobić w tym zakresie oraz jakiego rodzaju ponieść nakłady. Szczególną rolę spełniają umiejętności menedżerskie kadry, aby właściwie utrzymać pozycję gospodarczą na rynku i wzmacniać ją tam, gdzie jest to możliwe. W tym celu jest konieczna - według opinii wielu autorów - ustawiczna edukacja w tym zakresie, obserwacja i badanie rynku, unowocześnianie produktu turystycznego i dostosowanie go do potrzeb rynku. Ważną rolę odgrywają badania rynku, zbieranie informacji, które służą potem do przygotowania odpowiedniego systemu promocji i segmentacji rynku agroturystycznego.

Prof. dr hab. M.Dębniowska (z AR-T w Olsztynie) uważa, że ODR-y są prężnie działającą organizacją, która wniosła istotny wkład w rozwój agroturystyki. Uważa, że dla dalszego jej rozwoju kadra doradców powinna służyć rolnikom wiedzą i doświadczeniem z różnych dziedzin, w tym także znajomością

marketingu w agroturystyce. Rozwój agroturystyki jest zróżnicowany w skali kraju, występuje przeważnie na terenach o sprzyjających walorach turystycznych. Obserwuje się jednak, że rośnie popularność usług agroturystycznych w całym kraju. Jednakże dla jej rozwoju potrzebne są fundusze na inwestycje i środki obrotowe. Rolnicy, przy braku własnego kapitału, potrzebują większego dostępu do „tańszych” funduszy z zewnątrz. Rozwiązaniem może być kredyt bankowy, udzielany na zasadach preferencyjnych.

Konferencja zakończyła się dyskusją, w której udział wzięli między innymi: prof. S.Korycki, mgr U.Kraszewska, prof. K.Żelazna, pani M.Platte, dr K.Krzyżanowska, prof. U.Świetlikowska, dr J.Majewski, mgr M.Sztoldman. W swoich wypowiedziach dyskutanci szczególną uwagę zwrócili na rozwój edukacji, czyli przygotowanie odpowiednich kadr oraz podniesienie kwalifikacji osób zajmujących się agroturystyką i przygotowujących się do tej działalności. Rozwój usług turystycznych powinien stanowić składnik strategii rozwoju gmin, całych regionów, a także powinien być motywacją dla samorządów lokalnych. Doradztwo rolnicze, jak również ekonomiczne, powinno być świadczone nie tylko przez Ośrodki Doradztwa Rolniczego, ale także przez inne podmioty, np. przez firmy konsultingowe. Konieczne jest opracowywanie programów branżowych i segmentacja badania rynku usług turystycznych.